Arya Matha Sanjivini Series, 1.

ಆರ್ಯಮತಸಂಜೀವಿನಿ.

ಪಾಂಚರಾತ್ರ
ಶ್ರೀ ಭಾರಧ್ವಾಜ ಸಂಹಿತ

ಪಾಠಶಾಲೆಗಳ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ
ವಿರಚಿತವಾದದ್ದು.

Edited and published
by
M. A. RAMANUJA IYENGAR,
HOSA AGRAHARAM, MYSORE.

ಮೈಸೂರು: ಸದ್ವಿದ್ಯಾಮಂದಿರಮುದ್ರಾಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ
ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟತು
೧೮೯೦.

ಶ್ರೀ

ಪಾಂಚರಾತ್ರ

ಶ್ರೀ ಭರದ್ವಾಜಸಂಹಿತೆ.

ಸಮಸ್ತವಾದ ಋಷೀಶ್ವರರು ಭರದ್ವಾಜ ಮುನೀಶ್ವರರಿಂದ ಸಕಲ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಮರಳಿ ಇಂತೆಂದರು. ಎಲೈ ಭರದ್ವಾಜ ಋಷೀಶ್ವರರೇ! ಸಕಲ ಜನಗಳು ಈಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಉಪಾಯದಿಂದ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಉತ್ತಮವಾದ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವರು ಎಂದು ಕೇಳಲಾಗಿ ಭರದ್ವಾಜ ಋಷೀಶ್ವರರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ವೇದಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ವೇದಾಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಪಂಚರಾತ್ರಮೊದಲಾದ ದಿವ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರಪತ್ತಿಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು, ಈಪ್ರಪತ್ತಿಯನ್ನು, ಈ ಪ್ರಪತ್ತಿಯ ಫಲವನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿದಹಾಗೆ ಹೇಳುವೆವು. ಈ ಪ್ರಪತ್ತಿಯಿಂದ ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿ, ಅದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಪತ್ತಿಯೇ ಉತ್ತಮವೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯಾದ, ಪರಬ್ರಹ್ಮನಾದ, ಅಪರಮಿತ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತ್ಯಾದಿ ಕಲ್ಯಾಣಗಣಸಮುದ್ರನಾದ, ಪುನರಾವರ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ನಿತ್ಯಾನಂದಪ್ರದವಾದ ಶ್ರೀವೈಕುಂಠವನ್ನು ಕೊಡುವ, ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನಲ್ಲಿ ಈ ಜೀವಾತ್ಮನು ನಿನ್ನದೆಂದು, ಆತ್ಮ ಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡುವದು ಪ್ರಪತ್ತಿಯನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಈ ಆತ್ಮ ಸಮರ್ಪಣ ರೂಪವಾದ ಪ್ರಪತ್ತಿಯು ಸಕಲ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವದು. ಸಕಲ ಜೀವಾತ್ಮರುಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ, ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣದಿಂದಲೇ ಸಂತೋಷವುಂಟಾಗುವದರಿಂದ, "ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣ! ನಾನು ನಿನ್ನವನು" ಎಂದು ಒಂದುವೇಳೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ

ಪತಿಯಾದ ನಾರಾಯಣನು ತಾನೇ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷಯುಕ್ತ ನಾಗಿ,— ಅಂಜಬೇಡವೆಂದು ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಡುವನು. ತನ್ನ ಪಾಪವು ಈಗಲೇ ಹೋಗಬೇಕೆಂದಾಶೆಯುಳ್ಳವರಿಗೆ, ಈ ಪ್ರಪತ್ತಿ ಯಿಂದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಂದರಿಂದ ಪಾಪಹೋಗದು. ಅಕಿಂಚನರಾದ ಜನರು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಗತಿಯನ್ನೈದಬೇಕಾದರೆ, ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾ ಯಣನು ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವನೆಂದು ದೃಢಭಕ್ತಿಯಿಂದಿರಬೇಕು.

ಶ್ಲೋ ॥ ನಜಾತಿಭೇದಂ ನಕುಲಂ ನಲಿಜ್ಗಂ ನಗುಣಕ್ರಿಯಾಃ ।
ನದೇಶಕಾಲೌ ನಾವಸ್ಥಾಂ ಯೋಗೋಹ್ಯಯಮಪೇಕ್ಷತೇ ॥
ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷತ್ರಿಯವಿಟ್ಛೂದ್ರಾಸ್ಸ್ತ್ರಿಯಶ್ಚಾನ್ತರಜಾಸ್ತಥಾ ।
ಸರ್ವಏವ ಪ್ರಪದ್ಯೇರನ್ ಸರ್ವಧಾತಾರಮಚ್ಯುತಮ್ ॥

ಟೀಕು ॥ ಈ ಪ್ರಪತ್ತಿ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ, ಜಾತಿ ಭೇದವು, ಕುಲ ಭೇದವು, ಗುರುತುಗಳು, ಔದಾರ್ಯಾದಿ ಗುಣಗಳು, ನಡತೆಯು, ದೇಶಕಾಲಗಳು, ಚಿಕ್ಕವರು ದೊಡ್ಡವರು ಎಂಬ ವಿಚಾರವು ಅಪೇಕ್ಷಿತ ವಾದವುಗಳಲ್ಲ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಕ್ಷತ್ರಿಯರು, ವೈಶ್ಯರು, ಶೂದ್ರ ರು, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮುಂತಾದ ಜನರುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸರ್ವಾಭೀಷ್ಟ ವನ್ನು ಕೊಡುವ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಕನನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಬೇಕು.

ಒಳ್ಳೇ ನಡತೆಯಲ್ಲಿರುವದು, ದುರ್ನಡತೆಗಳ ಬಿಡುವದು, ರಕ್ಷಿಸುವನೆಂದು ವಿಶ್ವಾಸವುಳ್ಳವನಾಗಿರುವದು, ಸ್ವಾಮೀ! ನೀನೇ ನನಗೆ ಗತಿಯೆಂಬುವದು, ಈ ಆತ್ಮವು ನಿನ್ನದೆಂಬುವದು, ದೈನ್ಯವ ನ್ನವಲಂಬಿಸುವದು, ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಈ ಪ್ರಪತ್ತಿಗೆ ಅಂಗಗಳು. ಕೆಟ್ಟ ನಡತೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಒಳ್ಳೇ ನಡತೆಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು, ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನೂ ದೈನ್ಯವನ್ನೂ ಹೊಂದಿ "ಸ್ವಾಮೀ! ನೀನಲ್ಲದೆ ನನಗೆ ರಕ್ಷಕರಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮೀ! ನೀನು ಎನ್ನ ರಕ್ಷಿಸು" ಎಂದು ಶ್ರೀಮ ನ್ನಾರಯಣಸ್ವಾಮಿಯ ಪಾದಾರವಿಂದದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆತ್ಮವನ್ನು ಇರಿಸಿ, ಪ್ರಪತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಆಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಸ್ತ ಪಾಪ ಗಳು ತೊಲಗುವವು.

ಈ ಪ್ರಪತ್ತಿಯು, ಆರ್ತಪ್ರಪತ್ತಿಯೆಂದೂ ದೃಪ್ತಪ್ರಪತ್ತಿಯೆಂದೂ ದ್ವಿವಿಧವಾಗಿ ಇರುವದು. ಫಲವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಪತ್ತಿಯು ದೃಪ್ತಪ್ರಪತ್ತಿ; ಫಲವನ್ನು ಬಯಸದೇ ಮಾಡುವ ಪ್ರಪತ್ತಿಯು ಆರ್ತಪ್ರಪತ್ತಿ, ಈ ಪ್ರಪತ್ತಿಯಿಂದ ಮರಳಿ ಹುಟ್ಟೋಣವಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಪತ್ತಿಯು ಕಾಯಿಕವೆಂದೂ ವಾಚಿಕವೆಂದೂ ಮಾನಸಿಕವೆಂದೂ ಮೂರು ಬಗೆ. ಈ ಮೂರು ಬಗೆ ಪ್ರಪತ್ತಿಯು, ತಾಮಸವೆಂದೂ, ರಾಜಸವೆಂದೂ, ಸಾತ್ವಿಕವೆಂದೂ ಮೂರು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಇರುವದು. ಗುರುಗಳ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಗುರುತಾಗಿರುವ ಶಙ್ಖಚಕ್ರ ಧಾರಣ, ದ್ವಾದಶೋರ್ಧ್ವಪುಂಡ್ರ, ಸ್ವಾಮಿಯ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದು ಮುಂತಾದ್ದು ಕಾಯಿಕಪ್ರಪತ್ತಿ ಎಂಬುವದು. ಗುರುವಿಗೆ ಅಧೀನನಾಗಿ, ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು ಎಂದು ಮಂತ್ರೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು, ವಾಚಕಪ್ರಪತ್ತಿಯು. ವೇದಾಂತ ಮುಂತಾದ ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಲ್ಲಂಥ ಗುರುಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಈ ಗುರುಗಳು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದ ಮಂತ್ರವನ್ನೂ ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು, ಮಾನಸಿಕಪ್ರಪತ್ತಿಯೆನ್ನುವದು. §ದುಷ್ಟನಡತೆಯಿಂದ ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದಯೆಯುಳ್ಳ ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಅಜ್ಞಾನಿಯು ಸೇರುವದು ತಾಮಸ ಪ್ರಪತ್ತಿಯೆಂತಲೂ; ತನ್ನನ್ನು ಏನೇನೂ ಕೇಳದೆ ಇರುವವರ ಕಂಡರೆ ಪ್ರಿಯನಾಗಿರುವ ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿ "ನನಗೆ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಬೇಕು, ಕೈವಲ್ಯಬೇಕು, ವೈಕುಂಠ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಬೇಕು" ಎಂದು *ಕಾಮನೆಯಿಂದ ಮಾಡುವ ಪ್ರಪತ್ತಿಯು ರಾಜಸ ಪ್ರಪತ್ತಿಯೆಂತಲೂ; ಸಕಲವಾದ ವಸ್ತುಗಳು ಸ್ವರ್ಗ ಮೊದಲಾದ ಲೋಕಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಏಕಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಜೀವಾತ್ಮರಗೊಡೆಯ

---

§ ಬಲಿರೂಪವಾದ ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸನಕೃತ್ಯಗಳಿಂದ * ಫಲವನ್ನುಕೇಳುತೆ

ನಾದ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನೇ ಐದುವ ಪ್ರಪತ್ತಿಯು ಸಾತ್ವಿಕಪ್ರಪತ್ತಿಯಂತಲೂ, ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು,

ತಾಮಸ ಪ್ರಪತ್ತಿಯನ್ನು ರಾಜಸಪ್ರಪತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ, ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಾತ್ವಿಕ ಪ್ರಪತ್ತಿಯೇ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವು. ಗುರು ಮುಖದಿಂದ ಮಂತ್ರಾರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದು, ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ, ಭೋಗ್ಯ ಭಾಗ್ಯಮುಂತಾದ ಫಲವನ್ನೂ ಬಯಸದೆ ಸಕಲ ಫಲವೂ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನೇ ಎಂದು ಅವನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆತ್ಮವನ್ನು ಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡುವದು ಸಾತ್ವಿಕಪ್ರಪತ್ತಿಯಂಬುವದು. ಈ ಸಾತ್ವಿಕ ಪ್ರಪತ್ತಿಯಿಂದಲೇ ತಿರಿಗಿ ಹುಟ್ಟಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆದು, ನಿತ್ಯರಾಗಿ, ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯಾದ ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತರಾಗಿರುವರು,

॥ ಶ್ಲೋ ॥ ಬಾಲಮೂಕಜಡಾಂಧಾಶ್ಚ ಪಂಕವೋ ಬಧಿರಾಸ್ತಥಾ।
ಸದಾಚಾರ್ಯೇಣ ಸಂದೃಷ್ಟಾಃ ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತಿ ಪರಾಂಗತಿಮ್ ॥

ಟೀಕು— ಚಿಕ್ಕವರು, ಮೂಗರು, ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಕುರುಡರು, ಕಿವುಡರು ಮುಂತಾದವರು ಪ್ರಪತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ತರಾದರೂ, ಸದಾಚಾರ್ಯ ಸಮಾಶ್ರಯಣದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೈದುವರು. ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ಯಾವನು ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದಾನೊ, ಶಿಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಗುರುವು ದಯಮಾಡುತ್ತಲಿದಾನೊ, ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೈದುವರು. ಪ್ರಪತ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ದಾನ ಧರ್ಮಗಳಿಂದ ಫಲವಿಲ್ಲ. ಗುರುಗಳಿಂದ ಉಪದೇಶ ಹೊರತಾಗಿ, ಯಾರಿಂದಲಾದರೂ ಕಲಿತುಕೊಂಡ ಮಂತ್ರದಿಂದಲೂ, ಆಚಾರದಿಂದಲೂ ಫಲವಿಲ್ಲ.

ಗುರುಗಳು ಹ್ಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದರೆ:— ಪ್ರಪತ್ತಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬಲ್ಲವರಾಗಿ, ಮಂತ್ರವನ್ನು ಸದಾ ಜಪಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವವರಾಗಿ, ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಲ್ಲವರಾಗಿ, ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ

ಯೂ ದಯೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಆಚಾರಸಂಪನ್ನರಾಗಿ, ಕೋಪವಿಲ್ಲದವರಾಗಿ, ನಿಯಮದ ನಡತೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಏಳು ತಲೆಯಿಂದಲೂ ಪ್ರಪತ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರಾಗಿ, ಸದ್ಗುಣಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಜ್ಞಾನವುಂಟಾಗಿ ವೈರಾಗ್ಯವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ತನ್ನ ಕುಲಾಚಾರದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆವವರಾಗಿರಬೇಕು. ಇಂಥಾ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದಲೇ ಸಕಲವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಒಳ್ಳೇ ಸತ್ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವವನನ್ನು, ತನಗಿಂತಲೂ ಹೀನಜಾತಿಯವನನ್ನೂ, ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕವನಾದವನನ್ನೂ ಗುರುವ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದು.

॥ ಶ್ಲೋ ॥ ನಜಾತು ಮಂತ್ರದಾ ನಾರೀ ನಶೂದ್ರೋ ನಾಂತ್ರಗೋದ್ಭವಃ ।
ನಾಭಿಶಸ್ತೋ ನಪತಿತಃ ಕಾಮುಕಾಮೋಪ್ಯಕಾಮಿನಃ ॥
ಸ್ತ್ರಿಯಶ್ಶೂದ್ರಾದಯಶ್ಚೈವ ಬೋಧಯೇಯುರ್ಹಿತಾಹಿತಮ್ ।
ಯಥಾರ್ಹಂ ಮಾನನೀಯಾಶ್ಚ ನಾರ್ಹಂತ್ಯಾಚಾರ್ಯತಾಂಕ್ವಚಿತ್ ॥

ಟೀಕು— ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಶೂದ್ರರು, ನೀಚಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು, ನಿಂದೆಯನ್ನುಳ್ಳವರು, ಪತಿತರು, ಕಾಮುಕರು, ಇವರೆಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಮಂತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾಗದು. ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರಮುಂತಾದವರು ಹಿತೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ, ದೊಡ್ಡವರೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕವರೇಹೊರತು, ಅವರಲ್ಲಿ ಗುರುಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗದು. ಯೋಗಿಗಳಾದವರು ಯಾವ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೂ, ಅವರು ಜ್ಞಾನಿಗಳು; ಅವರ ಕುಲವು ಇಂಥಾದ್ದೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿ ನಿಂದಿಸಲಾಗದು.

ಕೋಪವಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, ಅಸೂಯೆಯಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, ಈಶರೀರವೂ ಈ ನನ್ನ ಒಡೆವೆಯೂ ಗುರುವಿನದು ಎಂದು ನೆನೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಶುಚಿಯಾಗಿಯೂ, ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಒಳ್ಳೇ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಇರುವವನೇ ಶಿಷ್ಯನು; ಇವನು ಪ್ರಪತ್ತಿಗೆ ಯೋಗ್ಯನು. ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೇ ಇರುವವನು, ಪತಿತನು, ಹುಚ್ಚನು, ದೂರುಹೂ

ತ್ತವನು, ಕ್ರೂರನು, ಗುರು ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲದವನು, ತನಗೆ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶವಾಗಬೇಕೆಂದು ಆಶೆಯಿಲ್ಲದವನು ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರಲ್ಲ.

ವೇದಮಂತ್ರಗಳೆಂದೂ, ಪುರಾಣ ಮಂತ್ರಗಳೆಂದೂ, ಭಾಷಾರೂಪವಾದ ಲೌಕಿಕ ಮಂತ್ರಗಳೆಂದೂ, ಬಹು ಬಗೆಯಾದ ಮಂತ್ರಗಳುಂಟು. ವೇದ ಮಂತ್ರ ಪುರಾಣ ಮಂತ್ರಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಸರಿ. ಸ್ತ್ರೀ ಶೂದ್ರ ಮುಂತಾದವರಿಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಂತ್ರವೇ ಸರಿ; ವೇದಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದು. ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳುವಂಥ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡರೆ ಸಕಲ ಫಲವು ಉಂಟು. ಯಾವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ವೇದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೀನಜಾತಿಯವನಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಲಿದಾನೋ; ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಮಂತ್ರೋಪದೇಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಹೀನಜಾತಿಯವನು, ಇವರಿಬ್ಬರೂ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಕುಲಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನೇ ಉಪದೇಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಆಚಾರ್ಯನು ಪುಣ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯವಾದ ದಿನದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಶಿಷ್ಯನಿಗೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ, ಶುಚಿಯಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಗವದಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸ್ವಾಮಿಯ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಈ ಭಕ್ತನಾಗಿರುವ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, "ಈ ಆತ್ಮನು ಸ್ವಾಮಿ! ನಿನ್ನದು. ನೀನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೋ" ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಈ ಆತ್ಮನನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಯ ಪಾದಾರವಿಂದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದು— ಇದೀಗೆ ಪ್ರಪತ್ತಿಯೆನ್ನುವದು. ಈ ಪ್ರಪತ್ತಿಯನ್ನು ಈ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ನಿಯಮದಿಂದಲೂ ಉತ್ತಮ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದಲೂ ಉಪದೇಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಿಯಮವಿಲ್ಲದೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು, ಶೂದ್ರರು, ಸಂಕೀರ್ಣಜಾತಿಯವರು ಪತಿತರು— ಇವರು ಮುಂತಾದ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

ಕೆಟ್ಟ ನಡತೆಗಳನ್ನೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವವರಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಹುಟ್ಟದು; ಆದ್ದರಿಂದ ಆತ್ಮ ಸಮರ್ಪಣ ರೂಪವಾದ ಪ್ರಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಆಶೆಹುಟ್ಟದು. ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಪಾಪದಿಂದಲೂ, ದುಷ್ಟರ ಸ್ನೇಹದಿಂದಲೂ, ಅಲ್ಲದ ದೇಶಕಾಲಗಳಿಂದಲೂ, ಜನರುಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಹುಟ್ಟದು. ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗಿಯೂ ವ್ಯಾಪಕನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ, ನೀಚರಾದ ಜನರುಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಊಳಿಗವ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿ ಕೆಲವು ಜನರು ಇರುತ್ತಲಿಧಾರೆ. ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾಗಿ ವ್ಯಾಪಕನಾಗಿ ಸಕಲಪಾಪಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವಂಥಾವನಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಊಳಿಗವನ್ನು ಬಯಸದೇ ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ, ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ, ಭೋಗಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಕೆಲವುಜನರುಗಳು ಸ್ವಾಮಿಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತಲಿಧಾರೆ. ಬಹುಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವಿಶೇಷದಿಂದ ಪಾಪಗಳನೆಲ್ಲವನ್ನು ಕಳೆದು, ಕೆಲವುಜೀವಾತ್ಮರುಗಳು ಶ್ರೀವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿಗೆ ನಿತ್ಯವಾಗಿ ಊಳಿಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು ಎಂದು ಸ್ವಾಮಿಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಇವರೀಗ ಪ್ರಪನ್ನರು. ಅದರಿಂದ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದವರು ಚಂಚಲವಿಲ್ಲದ ಮನಸುಳ್ಳವರಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿಯ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದವರಾಗಿ, ಈ ವಸುದೇವರ ಕುಮಾರರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿಯ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳ ಊಳಿಗದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಇಹಲೋಕ ಪರಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಾಮಿಯ ಕೈಂಕರ್ಯವೇ ತಮಗೆ ಫಲವೆಂದು ಇರುವರು. ಈ ಜೀವಾತ್ಮರುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು, ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣ ಸ್ವಾಮಿಯು ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇದಾದ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ ನಡೆತೆಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಮರಳಿ ಹುಟ್ಟಲ್ಲದೇ ಇರುವ ಪರಮಪದವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಯಾವಾಗಲೂ ತನ್ನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಆನಂದದಿಂದಿರುವಹಾಗೆ ಮಾಡುವನು. ಎಂದು ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ.

॥ శ్లో ॥ భగవన్తమనుద్దిశ్య యఃకర్మ కురుతేనరః ।
నపాపష్ఠీతి విజ్ఞేయస్సర్వలోకేషు గర్హితః ॥
అశ్వమేధశతైరిష్ట్వా వాజిపేయశతైరపి ।
నప్రాప్నువన్తి సుగతిం నారాయణ పరాఙ్ముఖాః ॥

ಟೀಕು— ತಾವು ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಕಾರ್ಯವೆಂದು ಮಾಡದೆ, ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವೆಂದು ಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಲಿಧ್ಧಾರೋ ಅವರು ಪಾಷಂಡಿಗಳು, ಅವರಿಗೆ ಈಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ, ಸ್ವರ್ಗ ಮುಂತಾದ ಪರಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗತಿಯಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ, ವಾಜಿಪೇಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ, ಒಳ್ಳೇಗತಿಯಿಲ್ಲ.

॥ శ్లో ॥ శఙ్ఖచక్రోర్ధ్వపుణ్డ్రాది ధారణం స్మరణంహరేః ।
తన్నామ కీర్తనంచైవ తత్పాదామ్బునిషేవణమ్ ॥
తత్పాదవన్దనంచైవ తన్నివేదిత భోజనమ్ ।
ఏకాదస్యుపవాసశ్చ తులస్యైవార్చనంహరేః ॥
తదీయారాధనంచైవ భక్తిర్నవవిధా స్మృతా ॥

ಟೀಕು— ಶಙ್ಖಚಕ್ರ ಧ್ವಾದಶೋರ್ಧ್ವಪುಂಡ್ರಧಾರಣ, ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಸ್ಮರಣೆ, ಸ್ವಾಮಿಯ ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನೆ, ದೇವರಪೂಜೆ, ಸ್ವಾಮಿಯ ಪಾದತೀರ್ಥ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಸ್ವಾಮಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯಮಾಡಿದ ಪ್ರಸಾದವ ಭೋಜನಮಾಡುವಿಕೆ, ಎಕಾದಶೀ ದಿವಸ ಉಪವಾಸಮಾಡುವಿಕೆ, ಸ್ವಾಮಿಗೆ ತುಲಸೀದಳದಿಂದ ಪೂಜೆಯಮಾಡುವಿಕೆ, ಸ್ವಾಮಿಯ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸುವಿಕೆ, ಈ ಒಂಭತ್ತೂ ಭಕ್ತಿಪ್ರಕಾರಗಳು,

శ్రీవరాహః ॥ శ్లో ॥ స్థితేమనసిసుస్వస్థేశరీరేసతియోనరః ।
ధాతుసామ్యేస్థితేస్మర్తా విశ్వరూపంచ మామజమ్ ॥

ತತಸ್ತಂ ಮ್ರಿಯಮಾಣಂತು ಕಾಷ್ಠಪಾಷಾಣಸನ್ನಿಭಮ್ ।
ಅಹಂಸ್ಮರಾಮಿ ಮದ್ಭಕ್ತಂ ನಯಾಮಿ ಪರಮಾಂಗತಿಮ್ ॥

ಟೀಕು— ವರಾಹ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವರಾಹಸ್ವಾಮಿಯವರು ಭೂದೇವಿಯರವರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಲಿಧಾರೆ:— ಎಲೈ ಭೂದೇವಿ! ದೃಢಮನಸುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸಮಾನವಾದ ಸತ್ವರಜಸ್ತಮೋಗುಣಗಳುಳ್ಳ ಶರೀರವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಇರುವ ಯಾವವನು ನನ್ನ ಸಂಬಂಧವಾದ ವಿಶ್ವರೂಪವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಲಿಧಾನೆಯೋ ಅವನನ್ನು ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಅಚೇತನವಾದ ಒಣಗಿದ ಸಾದೆ ಕಲ್ಲುಗಳ ಮರ್‍ಯಾದೆಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು, ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ವಿಶ್ವರೂಪವ ನೆನದವನೆಂದು, ನಾನೇ ಸ್ಮರಿಸಿ ನಮ್ಮ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಪುನರಾವರ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಆನಂದಮಯವಾದ ಪರಮಪದಕ್ಕೈದಿಸುವೆನು ಎಂದು ಸ್ವಾಮಿಯೇ ಬುದ್ಧಿಗಲಿಸಿದರು. ಇದು ವರಾಹಚರಮಶ್ಲೋಕಾರ್ಥ.

॥ ಶ್ಲೋ ॥ ಅನ್ತಂಗತೋಪಿ ವೇದಾನಾಂ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವೇದ್ಯಪಿ ।
ಯೋನಸರ್ವೇಶ್ವರೇಭಕ್ತಸ್ತಂವಿದ್ಯಾತ್ಪುರುಷಾಧಮಮ್ ॥
ಮದ್ವೇಷಿಣಶ್ಚಯೇಮರ್ತ್ಯಾಃ ಮದ್ಭಕ್ತದ್ವೇಷಿಣಶ್ಚಯೇ ।
ತೇಯಾನ್ತಿ ನರಕಂ ಘೋರಂ ಇಷ್ಟ್ವಾಕ್ರತುಶತೈರಪಿ ॥
ಸ್ರಷ್ಟಾರಂ ಸರ್ವಲೋಕಾನಾಂ ಪರಮಾತ್ಮಾನಮಚ್ಯುತಮ್ ।
ಯೇಪ್ರಪನ್ನಾ ಹೃಷೀಕೇಶಂ ನತೇಮುಹ್ಯನ್ತಿ ಕರ್ಮಸು ॥

ಟೀಕು— ವೇದಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿದವನಾದರೂ, ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಲ್ಲವನಾದರೂ, ಸಕಲಲೋಕಕ್ಕೂ ಒಡೆಯನಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆಇರುವವನು ಜನರುಗಳಲ್ಲಿ ಹೀನನು; ಇವನಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಸ್ವಾಮಿಯ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿಯೂ, ಯಾರು ದ್ವೇಷವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿಧಾರೆಯೋ, ಅವರು ಘೋರವಾದ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು. ಸಕಲ ಲೋಕವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವಂಥ, ನಿತ್ಯನಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನಲ್ಲಿ ಪ್ರಪತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ತಿರಿಗಿ ಹುಟ್ಟುವ ಕರ್ಮಬಂಧವಿಲ್ಲ.

॥ ಶ್ಲೋ ॥ ನಾನ್ಯಂ ದೇವಂ ನಮಸ್ಕುರ್ಯಾನ್ನಾನ್ಯಂ ದೇವಂ ಪ್ರಮಾರ್ಜಯೇತ್ ।
ನಾನ್ಯಂ ದೇವಂ ಸ್ಮರೇನ್ನಿತ್ಯಂ ವಿಷ್ಣುಪಾದಾಮ್ಬುಜಾಶ್ರಯಃ ॥

ಟೀಕು— ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿಯ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳೇ ಗತಿಯುಂದಿರುವ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರು ಮಿಕ್ಕಾದ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಲಾಗದು. ಇತರ ದೇವತಾ ಪೂಜೆ ಮಾಡಲಾಗದು, ಮತ್ತೊಂದು ದೇವರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬಾರದು.

॥ ಶ್ಲೋ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಸರ್ವದೇವಾಶ್ಚ ನೋಪಾಸ್ಯಾಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಾ ।
ಹರಿರೇವ ಸದಾ ಧ್ಯೇಯಃ ಪೂಜನೀಯಶ್ಚ ಯತ್ನತಃ ॥

ಟೀಕು— ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನೇ ಧ್ಯಾನವ ಮಾಡಬೇಕು. ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನೇ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

॥ ಶ್ಲೋ ॥ ನಾರಾಯಣಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಹೃದಿಸ್ಥಂ ಪತಿಮೀಶ್ವರಮ್ ।
ಯೋಽನ್ಯಂ ಕುರ್ವೀತ ದೇವಂ ಪರಬುದ್ಧ್ಯಾ ಸ ಪಾಪಕೃತ್ ॥

ಟೀಕು— ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾಗಿಯೂ, ನಮಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿಯೂ, ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿಯೂ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಮತ್ತೊಂದು ದೇವರನ್ನು ನನಗೆ ಮುಕ್ತಿಯ ಕೊಡುವ ದೇವರೆಂದು, ಯಾವನು ಪೂಜೆಯ ಮಾಡುತಲಿಧಾನೆಯೋ ಅವನು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

॥ ಶ್ಲೋ ॥ ಸತ್ಯಂ ವಚ್ಮಿ ಹಿತಂ ವಚ್ಮಿ ಸಾರಂ ವಚ್ಮಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ।
ಅಸಾರೇದಗ್ಧಸಂಸಾರೇ ಸಾರಂ ಯದ್ವಿಷ್ಣುಪೂಜನಮ್ ॥